

Sygn. akt II KK 267/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel (przewodniczący)

SSN Rafał Małarski

SSN Andrzej Ryński (sprawozdawca)

Protokolant Marta Brylińska

w sprawie **G.L.K.**

ukaranego na podstawie z art. 117 § 1 k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k., bez udziału stron,

w dniu 18 października 2017 r.,

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich, na korzyść ukaranego od wyroku Sądu Rejonowego w W.

z dnia 5 października 2015 r., sygn. akt II W (...),

uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w W..

UZASADNIENIE

G.L.K. został obwiniony o to, że od bliżej nieokreślonego okresu czasu do dnia 2 sierpnia 2015 r. w K. na ul. G. w miejscu zamieszkania, mając obowiązek utrzymania czystości i porządku w obrębie nieruchomości, nie wykonał swoich obowiązków poprzez zaśmiecanie i zanieczyszczanie terenu posesji, tj. o czyn z art. 117 § 1 k.w.

Wyrokiem nakazowym z dnia 5 października 2015 r. w sprawie o sygn. akt II W (...), Sąd Rejonowy w W. uznał obwinionego za winnego popełnienia zarzuconego mu czynu, stanowiącego wykroczenie z art. 117 § 1 k.w. i za to na podstawie przepisu art. 117 § 1 k.w., wymierzył mu karę grzywny w wysokości 200 złotych.

Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 3 listopada 2015 r. (k. 118).

Postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2016 r. r. zamieniono nieuiszczoną karę grzywny w kwocie 200 złotych na zastępczą karę 4 dniu aresztu przyjmując, że jeden dzień aresztu jest równoważny grzywnie w kwocie 50 złotych (k. 119).

Kasację od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w W. z dnia 5 października 2015 r., sygn. akt II W (...), wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, który zaskarżając ww. orzeczenie w całości, na korzyść ukaranego, zarzucił rażące naruszenie prawa procesowego, to jest art. 93 § 2 k.p.w., mogące mieć istotny wpływ na jego treść, polegające na przyjęciu, że okoliczności przypisanego ukaranemu czynu i jego wina nie budzą wątpliwości, co w konsekwencji doprowadziło do wydania wyroku nakazowego, podczas gdy w świetle dowodów dołączonych do wniosku o ukaranie, zarówno wina, jak i okoliczności czynu zarzucanego obwinionemu budziły poważne wątpliwości, co winno skutkować skierowaniem sprawy do rozpoznania na rozprawie, w celu wyjaśnienia wszystkich istotnych dla merytorycznego rozstrzygnięcia okoliczności.

W konkluzji Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Wołominie i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja wywiedziona przez Rzecznika Praw Obywatelskich jest zasadna w stopniu oczywistym, tak jak wymaga tego art. 535 § 5 k.p.k.

Stosownie do regulacji z art. 93 § 2 k.p.s.w. orzekanie w postępowaniu nakazowym może nastąpić, jeżeli okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że brak owych wątpliwości oznacza, że nie ma ich zarówno odnośnie do sprawstwa danego czynu, jak i winy obwinionego, z uwzględnieniem zarówno jego wyjaśnień, jak i innych dowodów przeprowadzonych w toku czynności wyjaśniających. Postępowanie

nakazowe jest bowiem instytucją prawa procesowego, której stosowanie zastrzeżono do najbardziej oczywistych przypadków, gdzie materiał dowodowy istniejący w aktach sprawy jest tak jednoznaczny, że nie nasuwa żadnych istotnych wątpliwości, co do winy i okoliczności popełniania zarzucanego czynu (*zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2014 r., III KK 143/14, LEX nr 1545148*).

Odpowiedzialności za wykroczenie z art. 117 § 1 k.w. podlega osoba na której ciąży obowiązek utrzymania czystości i porządku w obrębie nieruchomości. Przede wszystkim będzie to właściciel nieruchomości, którego zakres obowiązków związanych z utrzymaniem porządku i czystości w obrębie nieruchomości określa art. 5 ustawy z dnia 13 września 1996 r., o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U.2017.1289 j.t.). Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 4 u.p.c.g. ilekroć w ustawie jest mowa o właścicielach nieruchomości - rozumie się przez to także współwłaścicieli, użytkowników wieczystych oraz jednostki organizacyjne i osoby posiadające nieruchomości w zarządzie lub użytkowaniu, a także inne podmioty władające nieruchomością. Działanie sprawcy może polegać na nie wykonaniu ciążących na nim obowiązków lub nie zastosowaniu się do wskazań i nakazów wydanych przez właściwe organy w celu zabezpieczenia należytego stanu sanitarnego i zwalczania chorób Jest to wykroczenie, które można popełnić umyślnie jak i nieumyślnie (art.5 k.w.). zakaźnych.

Należy jednocześnie zauważyć, że przedmiotem ochrony art. 117 k.w. jest zdrowie człowieka i przepis ten powinien mieć zastosowanie w tych wszystkich przypadkach, w których niewykonanie obowiązków związanych z utrzymaniem czystości i porządku w obrębie nieruchomości wywołuje niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzkiego. Z kolei popełnienie wykroczeń z art. 10 ust. 2 i 2a u.u.c.p.g. następuje w przypadku formalnego naruszenia przez sprawcę określonych w ustawie obowiązków utrzymania czystości i porządku. Dlatego przy zastosowaniu wykładni systemowej za zasadną należy uznać tezę, że art. 117 k.w. stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 10 ust. 2 i 2a u.u.c.p.g. [zob. A. Michalska – Warias, Komentarz do art.117 Kodeksu wykroczeń (w:) T. Bojarski (red.) Kodeks wykroczeń. Komentarz, WK 2015].

W realiach przedmiotowej sprawy brak było podstaw do wydania wyroku

nakazowego. Dołączone do wniosku o ukaranie protokoły przesłuchania obwinionego wskazywały, że G.K. nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i złożył odmienne od zeznań świadka K.Z., wyjaśnienia w zakresie przedmiotowego wykroczenia (k. 11-12). Jak słusznie zwrócił uwagę skarżący, procedujący w tej sprawie Sąd zaniechał wyjaśnienia istotnych, z punktu widzenia odpowiedzialności w ramach wykroczenia z art. 117 § 1 k.w., okoliczności. Nie ustalono w szczególności, czy obwiniony w ogóle posiada tytuł prawny do korzystania z przedmiotowej nieruchomości, obrębu której dotyczą zanieczyszczenia. Z akt niniejszej sprawy wynika bowiem, że zamieszkuje on pod tym samym adresem co osoba, która zgłosiła fakt popełnienia wykroczenia, i która kwestionuje prawny tytuł do użytkowania nieruchomości przez obwinionego, a jednocześnie akceptuje fakt, że G.K. ponosi opłaty z tytułu wywozu nieczystości (k. 14-19). Należy jedynie zauważyć, że z pisma G.K. z dnia 10 sierpnia 2016 r., które złożył on w postępowaniu wykonawczym wynika, iż swój tytuł do użytkowania przedmiotowej nieruchomości wywodzi on z faktu uprzedniego wspólnego zamieszkiwania z teściową, jako współwłaścicielką nieruchomości, która zmarła w 2009 r. (k.99 – 100). Z akt sprawy nie wynika natomiast, czy i na jakiej podstawie, obwiniony jest wyłącznie zobowiązany do utrzymania porządku i czystości na tej nieruchomości. Sam obwiniony w toku postępowania wyjaśniającego nie przyznając się do popełnienia przedmiotowego wykroczenia wskazał, że jest świadom nieporządku w obrębie nieruchomości, a nadto dodał, że fakt choroby przewlekłej w postaci stwardnienia rozsianego i związanego z tą chorobą stanu niepełnosprawności, uniemożliwia mu wykonanie wielu czynności, w tym także porządkowych. Obwiniony stanowczo zaprzeczył, aby zaśmiecał teren, natomiast dokonujący oględzin terenu funkcjonariusz policji nie zanotował dokuczliwego zapachu, czy też stanu zagrożenia dla zdrowia ludzi.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie można było zatem uznać, że okoliczności czynu i wina obwinionego G.K. nie budzą wątpliwości. Sąd Rejonowy winien w takiej zaś sytuacji skierować sprawę na rozprawę, przeprowadzić postępowanie dowodowe i wyjaśnić wszystkie istotne dla merytorycznego rozstrzygnięcia okoliczności. Nie postępując natomiast w ten sposób Sąd Rejonowy rażąco naruszył art. 93 § 2 k.p.w., co mogło mieć istotny

wpływ na treść wyroku, gdyż nie można wykluczyć, że po przeprowadzeniu rozprawy zapadłoby inne, co do istoty, orzeczenie.

Konsekwencją takiego postąpienia Sądu Rejonowego była konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania. W postępowaniu ponownym Sąd uwzględni przedstawione wyżej zapatrywania. Marginalnie należy dodać, że nie nastąpiło jeszcze przedawnienie karalności przedmiotowego wykroczenia z uwagi na nowe brzmienie art. 45 § 1 k.w. w zw. z art. 6 ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U z 2017 r., poz. 966).

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, a kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

as